

Бібліографічний опис:

[Від редакції] (2022) Єжи Бартмінський. [некролог]. *Слов'янський світ*, 21, 199–202.

[Editorial] (2022) Jerzy Bartmiński (September 19, 1939 – February 7, 2022) [Obituary]. *Slavic World*, 21, 199–202.

ЄЖИ БАРТМІНСЬКИЙ
(19.09.1939–07.02.2022)

7 лютого 2022 року на вісімдесят третьому році життя цей світ покинув видатний польський учений, лінгвіст зі світовим ім'ям, фольклорист, діалектолог, громадський діяч, професор Університету Марії Кюрі-Склодовської (UMCS) в м. Любліні, професор Інституту славістики Польської академії наук, член Академії наук у Кракові Єжи Бартмінський.

За свою 60-літню наукову діяльність він опублікував 12 монографій, кілька сотень студій, був науковим редактором багатьох академічних видань, підготував чимало молодих науковців, став засновником та ідейним куратором люблінської етнолінгвістичної школи. Основні сфери зацікавлень ученого – проблеми текстології, семантика, аксіологічне словникарство, жанри польського фольклору, мовознавчі категорії, етнолінгвістика як наука, що вивчає

мовну картину світу, мовні стереотипи, польсько-українське пограниччя.

Єжи Бартмінський відомий як діяльний член низки міжнародних і польських наукових інституцій. За його ініціативи на Міжнародному з'їзді славистів у Любляні (Словенія) 2003 року було створено етнолінгвістичну комісію при Міжнародному комітеті славистів, яку він очолював до останніх днів життя. Професор входив до складу Комісії з фольклористики при Міжнародному комітеті славистів, Ради з польської мови при президії Польської академії наук, Комітету етнологічних наук Польської академії наук, Польського комітету славистів, Польського мовознавчого товариства, Колегіуму «Народної літератури» (Вроцлав). Учений співпрацював з Інститутом імені Оскара Кольберга в Познані; у 2014 році під його патронатом проводилися урочистості з нагоди 200-річчя славетного народознавця. Є. Бартмінський сприяв збереженню польських фольклорних традицій, протягом багатьох років беручи участь як член журі фестивалю народних капел та виконавців у м. Казімежі Дольному.

Дослідження народної культури надихнули вченого до ідеї створення та видання чи не найважливішої його праці – «Словника стереотипів і народних символів» (*Słownik stereotypów i symboli ludowych*). До сьогодні побачили світ чотири частини першого тому «Космос» і три частини другого тому «Рослини». Усього заплановано сім томів, згідно із порядком біблійного створення світу: I. Космос; II. Рослини; III. Тварини; IV. Людина; V. Суспільство; VI. Релігія, демонологія; VII. Час, простір, міри, кольори.

Глибоке вивчення традиційної культури, пильна увага до фольклорної скарбниці народу, зв'язків між мовою і культурою уможливили, за активної участі Єжи Бартмінського, появу цілої низки видань, присвячених окресленим проблемам. Це передусім започаткований ним щорічник «Етнолінгвістика: проблеми мови і культури» (*Etnolingwistyka: problemy*)

języka i kultury) (Т. 1–31, 1988–2019), який виходить у Любліні, матеріали серії конференцій під назвою «Мова і культура» (*Język a Kultura*).

Останнім часом професор Бартмінський був постійним редактором кількох томів «Аксіологічного лексикону слов'ян та їхніх сусідів» (*Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*) (2015–2019), що побачив світ у Любліні: Т. 1: «Дім» (2015); Т. 2: «Європа» (2015); Т. 3: «Праця» (2018); Т. 4: «Свобода» (2019); Т. 5: «Честь» (2017). Видання адресоване всім зацікавленим проблемами цінностей, їхньою ієрархією, значенням, функцією в суспільному дискурсі.

Є. Бартмінський був автором ідеї організації Першого міжнародного етнолінгвістичного конгресу. Цей важливий науковий захід за його участі відбувся 2021 року в Любліні. Матеріали конгресу вийшли 2022 року в чотирьох томах: «Етнолінгвістика – баланс дисципліни. Дослідницькі методи й постулати»; «Образ світу й людини в культурі»; «Пам'ять – ідентичність – мовно-культурні категорії»; «Назви цінностей і культурних концептів. Ієрархія і реконструкція» (див.: <https://wydawnictwo.umcs.eu/nowosci>). Видання присвячене пам'яті видатного дослідника-етнолінгвіста.

Співпраця з українськими науковцями для вченого завжди була важливою. Він був причетним до створення україністичних напрямів в Університеті Марії Кюрі-Склодовської та в Католицькому університеті Яна-Павла II в Любліні; серед його студентів та аспірантів було чимало українців.

У 2016 році науковці ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України мали щасливу нагоду прослухати доповідь професора Єжи Бартмінського про сучасний фольклор та фольклористику (див.: Вахніна Л. Діалог про сучасну фольклористику з професором Єжи Бартмінським. *Слов'янський світ*. 2016. Вип. 15. С. 252–263).

Виступи Є. Бартмінського на міжнародних з'їздах славистів завжди були знаковою подією; аудиторія не могла вмістити

всіх охочих послухати видатного професора-славіста. Це був науковець, завжди відкритий для людей та до спілкування.

Сьогодні наукові ідеї Єжи Бартмінського продовжують його дружина – професорка Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні Станіслава Негжибовська-Бартмінська, колеги та послідовники славетної етнолінгвістичної школи в Польщі та багатьох країнах світу.

Редакційна колегія «Слов'янського світу», наукова громада ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України висловлюють глибоке співчуття родині та друзям професора.

Надійшло / Received 18.02.2022

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 13.12.2022